

De kracht van het collectief

*Samen werken aan goed
onderwijs voor ieder kind*

*De PO-Raad is de sectorvereniging voor het primair onderwijs.
De sector primair onderwijs bestaat uit: basisonderwijs, speciaal
basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Een op de tien
Nederlanders is in de sector actief: het gaat om ruim 185.000
medewerkers. Het totaal aantal leerlingen bedraagt circa
1.5 miljoen. Zij volgen onderwijs in ruim 6.600 scholen, die orga-
nisorisch zijn samengebracht in circa 900 schoolorganisaties.*

PO RAAD

Strategische Agenda 2022-2026

Strategische ambities 2022-2026

Onderwijskwaliteit

1. We kenteren de trend van achterblijvende onderwijsresultaten.
2. We zorgen er gezamenlijk voor dat de kwaliteitszorg op orde is bij alle besturen.
3. We versterken onze visie op de brede opdracht van het onderwijs.

Onderwijskansen

4. We maken van de school een inclusievere samenleving in het klein, met uitstekend onderwijs voor ieder kind. Waarbij kinderopvang publiekelijk toegankelijk is voor alle kinderen en de sectoren kinderopvang, Jeugdzorg, primair en voortgezet onderwijs naadloos op elkaar aansluiten.
5. We hebben hoge verwachtingen van alle onderwijsprofessionals en van onze samenwerkingspartners. We gaan uit van hoge pedagogische verwachtingen van leraren richting leerlingen.

Onderwijsarbeidsmarkt

6. We zijn trots op het talent, de expertise en ervaring in onze sector. We benutten dit talent maximaal. Dat doen we door meer ruimte en tijd voor alle aspecten van vakmanschap te bieden en aandacht te geven aan persoonlijk welbevinden en vitaliteit.
7. We maken de sector aantrekkelijker om in te werken en vergroten de instroom.
8. Ontwikkelingen als de oplopende personeelstekorten maken een andere inrichting van het onderwijs noodzakelijk. Dit vraagt een grote gezamenlijke inspanning.

Bestuur en vereniging

9. Als leden van de PO-Raad versterken we de professionalisering van besturen en ontwikkelen we ons in professionele leergemeenschappen tot elkaar ondersteunende onderwijsorganisaties. We kijken kritisch naar wat we doen en onderzoeken wat we van elkaar kunnen leren.
10. We versterken de vereniging door ons proactief en uitnodigend op te stellen, door participatie en eigenaarschap te vergroten en door ons verder te ontwikkelen als netwerkorganisatie.

Inhoud

1. Primair onderwijs onder druk	4
De noodzaak van een collectieve aanpak	
2. Scherpe keuzes	5
Thema 1 Onderwijskwaliteit	6
Thema 2 Onderwijskansen	8
Thema 3 Onderwijsarbeidsmarkt	10
3.. In de haarvaten van de sector	12
Een actieve vereniging	12
Bestuurlijke professionaliteit	12
Verenigingsontwikkeling: een netwerkorganisatie	12
Samen ontwikkelen	13
4. Dankwoord: samen werken aan goed onderwijs	14
5. Bijlagen	15

De visuele notulen in de bijlagen zijn een weergave van de gesprekken van de leerlingenraden die met ons hebben meegedacht.

1. Primair onderwijs onder druk

De vormende kracht van het primair onderwijs is enorm. Voor individuele leerlingen en voor de samenleving als geheel. Leerlingen ontdekken wie ze zijn en ontwikkelen zich tot mensen die hun steentje bijdragen aan de maatschappij. Het primair onderwijs is de motor voor ambities als 'leven lang ontwikkelen' en 'gelijke kansen'. Tegelijkertijd zorgen maatschappelijke ontwikkelingen voor zand in de motor: het lerarentekort neemt ernstige vormen aan, de ongelijkheid in de samenleving wordt groter en de structurele bekostiging van het onderwijs schiet tekort. Het primair onderwijs staat onder druk.

Flexibiliteit

Dagelijks zetten duizenden onderwijsprofessionals zich met volle overtuiging in voor hun leerlingen. Schoolleiders, leraren en bestuurders zetten de organisatie van het onderwijs stevig op poten. Tijdens de coronacrisis bleken schoolleiders en leerkrachten bovendien over aanzienlijke veerkracht te beschikken. Ze legden inventiviteit en flexibiliteit aan de dag bij de ontwikkeling van onderwijs op afstand. Eens te meer bleek hoe cruciaal de rol is van het primair onderwijs.

Kwaliteit ter discussie

Toch staat de kwaliteit van het onderwijs al jaren ter discussie. De prestaties van leerlingen op het gebied van taal en rekenen blijven achter bij de verwachtingen, en op andere leergebieden is weinig zicht. Het gebrek aan personeel neemt alarmerende vormen aan. De invloed van turbulente maatschappelijke ontwikkelingen is voelbaar: afnemende kansengelijkheid, toenemende polarisatie, verregaande digitalisering, de roep om duurzaamheid, veranderingen op de arbeidsmarkt.

Collectieve aanpak

Om het tij te keren is een collectieve aanpak nodig. Zowel binnen de sector, als daarbuiten. In de samenwerking met de overheid en met maatschappelijke partners, zoals het voortgezet onderwijs, de jeugdzorg en de kinderopvang, is nog veel winst te boeken. We willen hard werken om daar stappen in te zetten, want samenwerking loont! Als PO-Raad willen we daarin de rol van katalysator en verbinder spelen. Onze missie is en blijft: 'We werken samen aan goed onderwijs voor alle kinderen.'

Scherpe keuzes

Voor de uitvoering van deze Strategische Agenda is een collectieve aanpak nodig. Maatschappelijke vraagstukken vragen voortdurend om een gezamenlijke positiebepaling. Voor ontwikkelingen als de coronacrisis zijn aanpassingen op de korte termijn nodig. Voor sociale cohesie kijken partijen al gauw naar het onderwijs. Door scherpe keuzes in deze agenda te maken, kunnen we de grote uitdagingen gezamenlijk aangaan.

Drie inhoudelijke thema's

Keuzes maken betekent ook: duidelijk aangeven waar de taak van het primair onderwijs begint en eindigt. We focussen op drie samenhangende thema's die volgens ons bepalend zijn voor de toekomst:

- Onderwijskwaliteit
- Onderwijskansen
- Onderwijsarbeidsmarkt

Bestuurlijke professionaliteit en samenwerking zijn voorwaarden voor een succesvolle aanpak van deze thema's. In hoofdstuk 4 gaan we daar nader op in: In de haarvaten van de sector.

2. Scherpe keuzes

De maatschappelijke druk op het primair onderwijs vraagt om scherpe keuzes. Bij het opstellen van deze agenda waren wij ons daarvan bewust. De nadruk op basisvaardigheden vanuit de politiek staat op gespannen voet met onze wens om kinderen een brede ontwikkeling mee te geven voor hun toekomstige rol in de samenleving. Door het personeelstekort zijn onze inhoudelijke ambities bovendien moeilijk te realiseren. Alleen een gedeelde opvatting over de doelstellingen van het onderwijs kan ons verder helpen.

Als vereniging PO-Raad richten we onze aandacht daarom op drie thema's:

- Onderwijskwaliteit
- Onderwijskansen
- Onderwijsarbeidsmarkt

Per thema schetsen wij:

- de aanleiding
- onze ambities
- de bijbehorende acties

De Strategische Agenda geeft richting. In het werkprogramma dat hier op volgt worden de doelstellingen, activiteiten en planning uitgewerkt.

Thema 1: Onderwijskwaliteit

Aanleiding: brede ontwikkeling

Onze maatschappelijke opdracht is om alle leerlingen het fundament voor een brede ontwikkeling te bieden. Als sector zijn we er collectief voor verantwoordelijk dat alle kinderen geletterd en gecijferd worden en dat zij voorbereid worden op actieve deelname aan de samenleving. Ons onderwijs draagt bij aan kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.

Hoge verwachtingen

Deze drie domeinen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en versterken elkaar. Op elk domein hebben we hoge ambities voor alle leerlingen. In het realiseren van onze maatschappelijke opdracht is het essentieel om hoge verwachtingen van elkaar te hebben. Het gesprek over die ambities vindt plaats op alle niveaus: op landelijk niveau, binnen schoolorganisaties, op bestuursniveau en op schoolniveau.

Visie op goed onderwijs

Onderwijskwaliteit begint bij het vakmanschap van onderwijsprofessionals. Een sterke kwaliteitscultuur, vanuit een heldere visie op goed onderwijs, draagt bij aan het versterken van hun professionaliteit. Daarbij horen heldere afspraken over zicht houden op kwaliteit, werken aan en verantwoorden van de kwaliteit van het onderwijs. Dit hebben we gezamenlijk verwoord in het model Regie op Onderwijskwaliteit. De kracht van ons stelsel is dat schoolorganisaties op hun eigen manier invulling kunnen geven aan hun visie op goed onderwijs. Daarmee sluiten schoolorganisaties aan op de behoeften van leerlingen en medewerkers én op de bredere omgeving van de school. Ieder bestuur gaat het gesprek aan met schoolteams, leerlingen en hun ouders om vorm te geven aan de visie op onderwijskwaliteit. In onze vereniging hebben alle leden een ambitieuze visie op onderwijskwaliteit met daarin hoge ambities voor kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.

Brede basis op orde

De kansenongelijkheid in onze samenleving neemt toe en dat heeft grote impact op het onderwijs. Verschillen in opbrengsten tussen besturen en scholen zijn groot, ook bij een vergelijkbare populatie van leerlingen. Vanuit ons streven om ieder kind dezelfde kansen te geven, onderstrepen we als sector de urgentie om van elkaar te leren. Het is onze verantwoordelijkheid om leerlingen in staat te stellen om het fundament te ontwikkelen dat ze nodig hebben voor een kansrijke start in het vervolgonderwijs. Daarom stimuleren we elkaar om het elke keer weer beter te doen. We helpen elkaar en ondersteunen de besturen en scholen die de basis nog niet op orde hebben.

Ambitie:

- we kenteren de trend van achterblijvende onderwijsresultaten.

Acties:

- We spreken elkaar aan op de verantwoordelijkheid en de kwaliteitseisen die voortvloeien uit het eerste principe van onze Code Goed Bestuur: 'Het bestuur zorgt voor goed onderwijs voor alle kinderen'.
- We werken aan een kwaliteitscultuur binnen de hele vereniging. We stimuleren schoolorganisaties met achterblijvende onderwijsresultaten om gebruik te maken van ondersteuning bij de aanpak van kwaliteitsvraagstukken (zoals we dat georganiseerd hebben in de programma's 'Goed Worden, Goed Blijven en Goed Worden, Goed Blijven+')

- We benutten de inhoud van de bestuurlijke visitaties om het gesprek aan te gaan over het realiseren van de hoge ambities voor kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming, ook in hun onderlinge samenhang.

Zicht op brede onderwijskwaliteit

We pakken als vereniging de regie op onderwijskwaliteit. Onze ambities reiken verder dan het wettelijk minimum waar de Inspectie op toeziet. Daar waar de buitenwereld goed onderwijs vaak alleen afmeet aan de opbrengsten voor taal en rekenen, willen wij zicht hebben op het realiseren van opbrengsten op het brede spectrum van kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. We versterken ons zicht op de meetbare, merkbare en zichtbare elementen die bijdragen aan goed onderwijs door te leren van elkaar en deze elementen beter zichtbaar te maken, al realiseren we ons dat niet alles wat onze leerlingen leren en kunnen in cijfers is uit te drukken. We ontwikkelen een visie op de brede opdracht van het onderwijs door met elkaar te delen hoe we daar invulling aan geven. Daarbij hoort ook de vraag tot waar die opdracht reikt: wat behoort niet tot de taak van de school?

Ambities:

- we zorgen er gezamenlijk voor dat de kwaliteitszorg op orde is bij alle besturen.
- we versterken onze visie op de brede opdracht van het onderwijs.

Acties:

- We benutten het model Regie op Onderwijskwaliteit voor kennisdeling over kwaliteitszorg en verrijken het model met voorbeelden van instrumenten en ijkpunten.
- We zorgen voor zicht op de factoren die bijdragen aan socialisatie en persoonsvorming.
- We delen voorbeelden van schoolorganisaties voor de brede opdracht, en hun instrumenten, aanpakken en ijkpunten.

Collectieve kennisversterking

Regie pakken op onderwijskwaliteit betekent ook onszelf scherp houden op het onderwijs dat we verzorgen. We stimuleren het collectief leren en voeren actief de dialoog over onderwijskwaliteit. Daarbij kijken we kritisch naar het huidige stelsel: draagt de inrichting voldoende bij aan onze visie op goed onderwijs? Bieden methodes en toetsen de juiste basis voor kansrijk onderwijs aan onze leerlingen? We benutten onze collectieve wijsheid: uit ervaring weten wij wat er nodig is om onze leerlingen te stimuleren. Door die ervaring te gebruiken versterken we onze kracht als leergemeenschap. Om de professionaliteit binnen onze sector naar een hoger niveau te brengen, stimuleren we evidence-informed werken, op alle niveaus in de sector. We zoeken actief de samenwerking op met de wetenschap en verbinden opbrengsten uit verschillende (regionale) netwerken en kenniscentra met elkaar.

Wat is goed onderwijs?

Leerlingen van Stopoz uit de regio Zuid-Kennemerland waren het eens over het belang van communicatie. Ze willen talen leren en ook gebarentaal en programmeren. Goed onderwijs houdt volgens hen meer in dan alleen taal en rekenen. "Goed met anderen omgaan, anders heb je geen vrienden," kwam terug als één van de belangrijkste dingen om te leren. Is goed onderwijs dan voor iedereen gelijk? "Nee, want niemand is hetzelfde. Iedereen heeft andere specialiteiten". En ook: "Ja, want iedereen moet de kans krijgen alles uit zichzelf te halen".

Thema 2: Onderwijskansen

Aanleiding: kansenongelijkheid

Onderwijs is erop gericht om alle kinderen mee te laten doen. Daarbij gaan we uit van diversiteit en een leercurve passend bij de ontwikkeling van kinderen. Zo creëren we kansen voor iedere leerling om zich te ontwikkelen – één van de belangrijkste dingen in het leven. De huidige inrichting van het onderwijsstelsel werkt kansenongelijkheid echter in de hand. Denk aan de vroege selectie in ons onderwijsstelsel, het jaarklassensysteem en de toetscultuur. Daarnaast spelen de prestatiedruk in de maatschappij, strategisch gedrag van ouders (toename particulier en schaduwonderwijs) en haperingen in de samenwerking met jeugdzorg een rol. Om kansengelijkheid te bevorderen en diversiteit te omarmen is doorontwikkeling van het funderend onderwijs van groot belang. Hiervoor is nauwere samenwerking tussen de sectoren kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs essentieel. Uiteindelijk moet dit leiden tot vernieuwde, beter samenhangende wetgeving voor funderend onderwijs en voorzieningen voor kinderen.

Inclusievere samenleving

Het primair onderwijs is verantwoordelijk voor het verbeteren van de onderwijskansen van iedere leerling. We bieden kinderen wat zij nodig hebben om tot ontwikkeling te komen in de maatschappij. Daartoe werken we samen met leerlingen, ouders en partners in de wijk. De school is een inclusievere samenleving in het klein, waarin we ons sterk maken voor uitstekend onderwijs. Centraal staan het vakmanschap van onderwijsprofessionals, de pedagogische relatie met leerlingen en de hoge verwachtingen die zij hebben van leerlingen én hun ouders. Hiermee bieden we kinderen een optimale omgeving om zich te ontwikkelen, passend bij hun achtergrond en capaciteiten, en zich voor te bereiden op de toekomst. Om onze ambitie te bereiken geven we een vervolg aan het initiatief Toekomst van ons Onderwijs, in nauw overleg met onze kernpartners: voortgezet onderwijs, gemeenten, kinderopvang, jeugdzorg, welzijnsorganisaties en samenwerkingsverbanden. Samen met de kinderopvangsector zetten we volop in op breed toegankelijke publieke kinderopvang.

■ Ambitie:

- we maken van de school een inclusievere samenleving in het klein, met uitstekend onderwijs voor ieder kind. Waarbij kinderopvang publiekelijk toegankelijk is voor alle kinderen en de sectoren kinderopvang, Jeugdzorg, primair en voortgezet onderwijs naadloos op elkaar aansluiten.

■ Acties

- We zoeken naar maatwerk in de samenwerking tussen partners (onderwijs, jeugdzorg, kinderopvang), zodat het kind op één plek het onderwijs en de zorg krijgt die nodig is.
- We realiseren een gezamenlijke aanpak binnen de funderende fase, met een doorlopende leerlijn van 0 tot 18 jaar in samenwerking met kinderopvang, primair, voortgezet én vervolgonderwijs.

Diversiteit omarmen

De sector omarmt de variëteit en diversiteit van de leerlingpopulatie en is zich bewust van de context waarin een kind opgroeit, zoals het gezin en de wijk. We vergroten het collectieve bewustzijn van het team over de invloed van de eigen opvattingen, verwachtingen en percepties op de kansen van kinderen (collective efficacy). We stellen de pedagogische relaties binnen de groep centraal, met de interacties tussen de leerlingen onderling én tussen de leerling en de onderwijsprofessionals.

Ambitie:

- We hebben hoge verwachtingen van alle onderwijsprofessionals en van onze samenwerkingspartners. We gaan uit van een pedagogische relatie met hoge verwachtingen van onze leerlingen en hun ouders.

Acties:

- Om gelijke kansen te realiseren zijn ongelijke aanpakken nodig. We sluiten daarom ons aanbod aan op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften, interesses en mogelijkheden van onze leerlingpopulatie.
- We zetten in op de optimale ontwikkeling van alle leerlingen en willen iedereen op school kansen bieden. Daarom tonen we lef en nemen we de belemmeringen weg bij die leerlingen die deze ontwikkeling in de weg staan.
- We zetten in op een latere keuze voor leerlingen voor een vervolg in het beroepsgerichte of algemeen vormende onderwijs.

Gelijke kansen

Op de Jan Ligthartschool in Woudenberg, een school binnen STEV, gingen de zes leerlingen uit de leerlingenraad aan de slag met kansengelijkheid. Ze zijn het erover eens dat iedereen een gelijke kans verdient: "Hoe je ook bent geboren, het is altijd goed". Maar ze zien ook de andere kant van het thema: soms is een ongelijke behandeling nodig om gelijke kansen te creëren. "Als we allemaal hetzelfde weten krijg je gelijke kansen, dus als je meer nodig hebt om hetzelfde te weten, dan is dat eerlijk."

Thema 3: Onderwijsarbeidsmarkt

Aanleiding: versterken aantrekkelijke en uitdagende werkomgeving

Aan de basis van kwalitatief goed onderwijs en kansengelijkheid staan voldoende goede onderwijs-professionals, die met passie onderwijs geven en zichzelf blijven ontwikkelen. Door de olopende personeelstekorten staat deze randvoorwaarde steeds verder onder druk. We bouwen aan een aantrekkelijke en uitdagende werkomgeving voor professionals in het onderwijs en werken aan een ambitieuze verbetercultuur voor kwalitatief goed onderwijs en kansengelijkheid.

Het versterken van de aantrekkelijkheid van de werkomgeving binnen het primair onderwijs draagt bij aan het tegengaan van de personeelstekorten en staat in dienst van de missie van de PO-Raad: samen werken aan goed onderwijs voor ieder kind.

Concreet willen we veranderingen realiseren rond drie samenhangende begrippen: ruimte voor vakmanschap, bredere kijk op instroom en opleiden en anders organiseren in het onderwijs. De arbeidsmarktproblematiek vraagt om radicale acties om zo doorbraken te kunnen realiseren.

Ruimte voor vakmanschap

We willen vakmensen een uitdagende en stimulerende werkomgeving bieden en de ruimte geven om het beste uit zichzelf te halen. Dat doen we voor inspirerende onderwijsprofessionals, maar ook voor directeuren die de voorwaarden scheppen voor uitstekend onderwijs. Bevlogen schoolleiders organiseren het onderwijs, in samenspraak met schoolteams en ouders, naar hun eigen visie. Bestuurders faciliteren en stimuleren vakmanschap.

■ **Ambitie:**

- We zijn trots op het talent, de expertise en ervaring in onze sector. We benutten dit talent maximaal. Dat doen we door meer ruimte en tijd voor alle aspecten van vakmanschap te bieden en aandacht te geven aan persoonlijk welbevinden en vitaliteit.

■ **Acties:**

- We brengen samen focus aan in het werk van onderwijsprofessionals door prioriteiten te stellen op basis van visie en doelen en door werkzaamheden slim te verdelen.
- We verlagen de werkdruk en bieden ruimte voor ontwikkeling.
- We voorkomen uitstroom en behouden professionals voor de onderwijssector.

Breder kijken naar instroom en opleiding

Alleen meer focus aanbrengen is niet genoeg: voor goed onderwijs zijn meer mensen nodig en versterking van het imago van de sector. Er is nog veel te winnen als we breder durven te kijken naar de instroom en leren in de praktijk van nieuwe professionals. Daarnaast is het zinvol om creatiever om te gaan met de werving van nieuw personeel.

■ **Ambitie:**

- We maken de sector aantrekkelijker om in te werken en vergroten de instroom.

■ Acties:

- We zorgen ervoor dat alle onderwijsprofessionals worden opgeleid via de principes van Samen Opleiden en Professionaliseren met ruimte voor maatwerk en flexibiliteit.
- We stimuleren instroom door maatwerk en flexibele opleidingen te bevorderen. Hierbij richten we ons actief op nieuwe doelgroepen.
- We starten een landelijke campagne vanuit de sector, om de krachten te bundelen. Hierbij trekken we samen op met partners uit andere sectoren, zoals kinderopvang en voortgezet onderwijs.

Anders organiseren van het onderwijs

De personeelstekorten zijn niet op te lossen zonder het onderwijs anders te organiseren. Daarnaast stimuleert anders organiseren maatwerk en innovatie. Wat hebben de kinderen nodig, hoe kunnen we ze dat geven en daar een passende manier bij vinden met de middelen en mensen die er wél zijn?

Deze oplossing willen we samen met onze partners verder uitwerken: onderwijsprofessionals, ouders en politiek betrekken we bij het vinden van antwoorden op deze vragen.

■ Ambitie:

- Ontwikkelingen als de oplopende personeelstekorten maken een andere inrichting van het onderwijs noodzakelijk. Dit vraagt een grote gezamenlijke inspanning.

■ Acties

- Op verschillende plekken in het land wordt de organisatie van het onderwijs anders vormgegeven. Deze kennis delen we met elkaar. We brengen met elkaar in kaart welke systeembelemmingen (onderwijstijd, cao, bevoegdheden en bekostiging) er op dit vlak zijn en pakken deze aan.
- We dagen onderwijsprofessionals uit om in beeld te brengen wat er nodig is voor goed onderwijs, hoeveel tijd dat kost en wie de uitvoering ter hand neemt.

3. In de haarvaten van de sector

Het primair onderwijs is een grote en diverse sector. We zijn elke dag bezig kinderen voor te bereiden op de diverse samenleving. Onze gezamenlijke ambities zijn te realiseren als we collectief onze verantwoordelijk nemen. Voor de uitvoering richten wij ons op de versterking van bestuurlijke professionaliteit en samenwerking. Daarnaast ontwikkelen wij onze vereniging tot een professionele netwerkorganisatie waarbinnen we samenwerken met onze maatschappelijke partners.

Een actieve vereniging

Wij verenigen vrijwel alle scholen in het primair onderwijs. We maken gebruik van de kennis en de expertise binnen de sector en luisteren naar de aanbevelingen en de suggesties van bestuurders, schoolleiders, leraren en andere medewerkers. Gezamenlijk gaan we de grote maatschappelijke uitdagingen aan. We pakken onze verantwoordelijkheid, handelen proactief op basis van signalen en inzichten en zijn agendasettend. De PO-Raad voert de lobby, blijft zich inzetten voor goede randvoorwaarden voor het onderwijs, zoals goede huisvesting, voldoende bekostiging en een stevige ICT-infrastructuur en draagt bij aan innovatie en onderzoek in de sector. Hier hoort een slagvaardig bureau bij, dat de uitvoering van onze strategische agenda effectief en efficiënt ondersteunt.

Bestuurlijke professionaliteit

Om als sector deze gezamenlijke verantwoordelijkheid te kunnen nemen versterken we de bestuurlijke professionaliteit en onze vereniging. We zien onszelf als collectief en handelen daarnaar.

Ieder bestuur heeft een eigen verantwoordelijkheid voor de professionele ontwikkeling van zijn of haar schoolorganisatie. Als PO-Raad hebben we de verantwoordelijkheid voor de (bestuurlijke) professionaliteit van de gehele sector. Met een sterke vereniging laten we onszelf als sector nog meer zien. En als sector leggen we hier (ook maatschappelijk) verantwoording over af en ondersteunen we elkaar waar dat nodig is.

Bestuurlijke professionaliteit betekent verantwoordelijkheid nemen voor goed onderwijs, in samenwerking met schoolleiders, leraren, ondersteuners, intern toezichthouders leden van de medezeggenschapsorganen en onze maatschappelijke partners. We werken integer en transparant aan onze eigen professionaliteit en die van de gehele schoolorganisatie. Dit hebben we verwoord in de Code Goed Bestuur.

Verenigingsontwikkeling: een netwerkorganisatie

Als leden van de PO-Raad ontwikkelen we ons tot een netwerkorganisatie. We zijn uitnodigend naar onze partners en ondersteunen elkaar. Om onze ambities te realiseren, werken we aan versterking van onze verenigingsstructuur en aan het verhogen van de ledenparticipatie.

■ Ambitie:

- Als leden van de PO-Raad versterken we de professionalisering van besturen en ontwikkelen we ons in professionele leergemeenschappen tot elkaar ondersteunende onderwijsorganisaties. We kijken kritisch naar wat we doen en onderzoeken wat we van elkaar kunnen leren.

■ Acties:

- Per thema uit de strategische agenda zetten we een leergemeenschap op.
- Per strategisch thema werken we samen met universiteiten en hogescholen en andere kennisinstellingen aan legitimering van wat we doen en geven we sturing aan onderzoek die de sector verder helpt.
- We brengen jaarlijks een eigen rapportage van de staat van de sector uit, waarin we ons eigen verhaal vertellen over hoe het met ons gaat. De verschillende leergemeenschappen en bestaande instrumenten zetten we hiervoor in.
- We onderzoeken op welke manieren we de informatie het beste kunnen ontsluiten en welke vorm het beste past bij de informatie die we willen delen.

■ Ambitie:

- we versterken de vereniging door ons proactief en uitnodigend op te stellen, door participatie en eigenaarschap te vergroten en door ons verder te ontwikkelen als netwerkorganisatie.

■ Acties

- We versterken de regiostructuur binnen de vereniging..
- We zetten de bestuurlijke visitaties voort. Het kader actualiseren we in lijn met de Code Goed Bestuur. We verwachten dat alle leden deelnemen.
- We versterken de samenwerking van onze vereniging met partners binnen en buiten onze sector, zoals de AVS, VO-raad, kinderopvangorganisaties en de VNG.

Samen ontwikkelen

De realisatie van onze ambities en de uitvoering van deze agenda verloopt volgens een cyclisch programma. Een aantal keer per jaar bekijken we hoe ver we zijn en of er bijsturing noodzakelijk is.

De route richting deze Strategische Agenda is meer dan voorheen een traject geweest waarbij alle betrokkenen en belanghebbenden mede vorm konden geven aan het eindproduct. Nieuw is dat we de leerlingenraden bij het proces hebben betrokken. In de nabije toekomst zullen we een beroep op hen blijven doen. Daarmee dringen we door tot in de haarvaten van de sector.

Van het gesprek gaan we nu over tot actie. Onze gesprekspartners blijven daarin een grote rol spelen. Wij denken namelijk dat het van belang is om de eilandjes binnen de sector actief met elkaar te verbinden. Samenwerken aan goed onderwijs voor ieder kind levert bovendien veel energie op. Alleen op die manier kunnen we een positieve ontwikkeling tot stand brengen. Niemand kan de uitdagingen van het primair onderwijs alleen oplossen.

Dankwoord: *samen werken aan goed onderwijs*

Deze Strategische Agenda is het resultaat van collectieve actie. We laten ermee zien wat we beogen: een bundeling van krachten in het primair onderwijs. Een bundeling die ons in staat stelt om de grote maatschappelijke uitdagingen gezamenlijk te lijf te gaan.

Daarmee boren we een ongekende rijkdom aan. De druk op de sector mag dan groot zijn, ook de inzet van leerkrachten, schoolleiders, bestuurders en alle andere medewerkers in de sector is groot. Als er iets duidelijk is geworden in de afgelopen jaren, is het dat we met zijn allen ongelooflijk veel in huis hebben. Des te meer reden om samen in actie te komen.

We hebben nu een gezamenlijke agenda, met concrete acties voor de komende periode. Acties op basis van een strategisch plan, dat tot stand is gekomen na uitgebreide discussies en besprekingen met honderden collega's. Hartelijk dank aan allen die een bijdrage hebben geleverd aan de werkgroepen, tijdens een van de ledenbijeenkomsten, in vergaderingen van bestuurlijke partners en luistersessies met professionals in en om het onderwijs. Een bijzonder woord van dank voor de leerlingen uit de leerlingraden van Bornwaterschool, CBS De Bron, Crayenester, Duinrooschool, Hannie Schaftschool, Juliana-school, De Kinderhof, De Jan Ligthartschool, Margrietschool, Pallas Athene, De Parel, De Sparrenbos-school, Het Startblok, De Triangel, Vondelschool, De Voorwegschool, De Windroos, De Wijde Wereld en De Zonneparel die hun mening gaven over de toekomst van ons onderwijs. Hun stem is gehoord! In het vervolg blijven wij hen bij ons werk betrekken.

Het is nu aan de vereniging om, in samenspraak met de vele interne en externe partners, onze ambities te verwezenlijken. We zullen elkaar ondersteunen waar het kan en ons laten inspireren door het voorbeeld van collega's door het hele land. Ik nodig u van harte uit om uw bijdrage aan de uitvoering van deze gezamenlijke agenda te leveren. Dankzij uw inbreng wordt ons prachtige primair onderwijs nog mooier worden dan het al is. Onze maatschappij vraagt dat. Onze leerlingen verdienen het.

Wij kijken uit naar een gezonde, constructieve en productieve samenwerking in de komende jaren. Samen werken we aan goed onderwijs voor ieder kind!

Freddy Weima,
voorzitter PO-Raad

Bijlagen

EXPEDITIE STRATEGISCHE AGENDA

JULI 2021

Start expeditie

- 400 leden gesproken op 15 bijeenkomsten
- 200 onderwijs-professionals en partners gesproken op 6 bijeenkomsten

NOVEMBER 2021

200 leden op Algemene Ledenvergadering

JANUARI 2022

Ruim 70 leden in werkgroepen gestart

Regiobijeenkomsten voorjaar 2022

121 leden

MAART TOT MEI 2022

- Twee extra ledenbijeenkomsten
- vier bijeenkomsten met leerlinggraden
- bijeenkomst met partners.

ALV juni 2022

PO^{RAAD}

STOPOZ

WAT IS GOED ONDERWIJS?

jullie mogen meedenken voor alle scholen in Nederland!

VOOR PLAN VOOR 4 JAAR

BESTUUR VAN g scholen

Daar zitten meestal kinderen op i

WAT WILLEN KINDEREN?

ALLES WAT JE ZEGT IS GOED!

COMMUNICEREN!
WAT WIL JE LEREN?

WAT IS HET BELANGRIJSTE OM TE LEREN?

WUUUUUUUD
NIET ALLEEN
REKENEN
SPELING
TAAL
BEGRIJPEND LEZEN

NEE!
IS GOED ONDERWIJS VOOR IEDEREEN GEELIJK?

SPLEND LEREN!

WAT HEB JIJ VAN SCHOOL NODIG OM JE DROMEN WAAR TE MAKEN?

GOEDE CONCENTRATIE & GELOOF IN JEZELF
JE MAG VOUTEN MAKEN!
EN TIJD EN RUIMTE HIERVOOR

WE WILLEN GOEDE JUFFEN OF MEESTERS
BERAAR ZIJN IS COOL!
MAAR ER IS 'N TEKORT
MAAR ER IS 'N TEKORT
BETER BETALEN
LEKKER MAKEN
MAAKT 50% UIT VOOR GOED ONDERWIJS

SUPER BELANGRIJK

IK HEB NOG EEN KOEKJE!
JA!

• getekendverslag •

How je ook bent geboren, het is altijd goed!

Geld maakt niet gelukkig

Maar zonder geld ben je ook niet gelukkig

"Is dit eigenlijk wel eerlijk? Moet ik hier iets aan doen?"

NORAH VEERLE LOULOU

isis

TREN

STIJN

Is het hebben van gelijke onderwijskansen op school belangrijk?

Wat heb jij van school nodig om je dromen waar te maken?

Kleine groepen, zodat er voor iedereen aandacht is.

Elke dag even bijkletsen met de leraar.

De aandacht gelijk verdelen.

Kan misschien wat lenen van de school

De ouders zijn rijker, dus hij is beter voorbereid.

Je mag het gewoon zeggen als je niet zo veel hebt.

Misschien kunnen andere kinderen hun spullen dan met jou delen!

Kinderen praten makkelijker tegen andere kinderen dan tegen volwassenen.

Een actiedag voor kansengelijkheid

Waardoor ontstaan de verschillen in onderwijskansen?

Er anders uitzien

Op andere scholen krijgen soms kinderen met een andere huidskleur minder aandacht. Hier is dat gelukkig minder.

Wat kunnen we doen om de verschillen kleiner te maken?

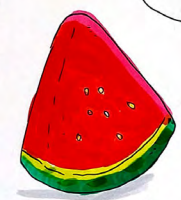

BIJLES

Als iemand ergens minder over weet, dat die persoon dan een vast iemand heeft (een klasgenoot) die het even samen op de gang uit gaat leggen.

Morgen gaan we zwemmen. Als je extra spullen hebt om te delen, neem die dan mee!

En als je zelf minder hebt, kun je ook wat van school lenen. Geen probleem.

GELUKKIG HEBBEN WE SCHOOLFRUIT!

Hoe kunnen de scholen bijdragen aan de onderwijs-kansen van elk kind?

Iedereen is verschillend, dat is juist mooi!

wel een beetje instabiel, die

"Het doel is: over het hek kunnen zien. Dat moet je in gedachten houden."

Gepest worden

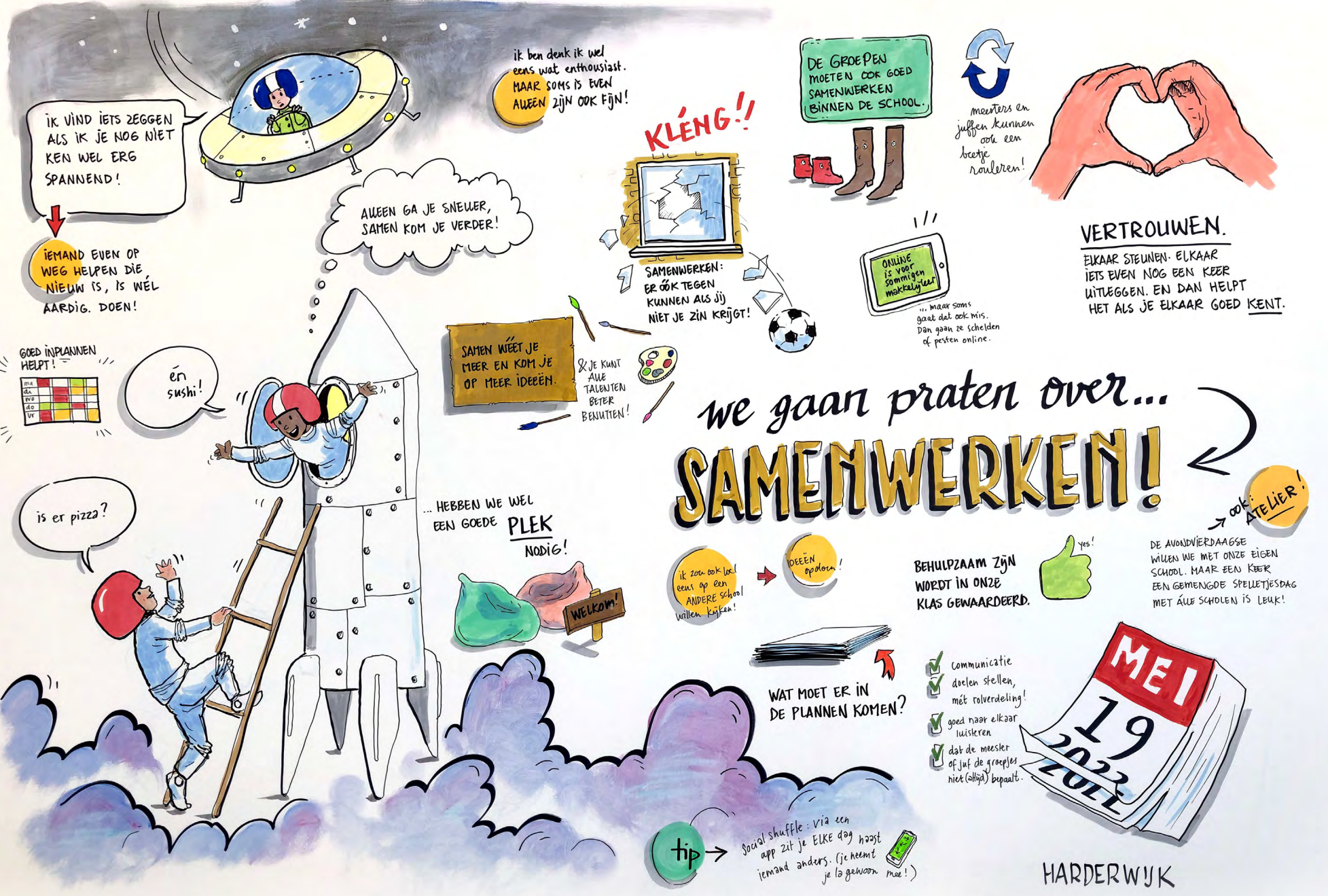
Zusjes die thuis veel hertie maken!

Een beperking hebben

Minder geld hebben

Jan Ligthartschool Woudenberg 7 april 2022

IK VIND IETS ZEGGEN ALS IK JE NOG NIET KEN WEL ERG SPANNEND!

IEMAND EVEN OP WEG HELPEN DIE NIEUW IS, IS WEL AARDIG. DOEN!

GOED INPLANNEN HELPT!

ma						
di						
wo						
do						
vr						

en sushi!

is er pizza?

AUWEN GA JE SNELLER, SAMEN KOM JE VERDER!

SAMEN WEEET JE MEER EN KOM JE OP MEER IDEEEN.

& JE KUNT ALLE TALENTEN BETER BENUTTEN!

...HEBBEN WE WEL EEN GOEDE PLEK NODIG!

WELKOM!

ik ben denk ik wel eens wat enthousiast. MAAR SOMS IS EVEN AUWEN ZIJN OOK FIJN!

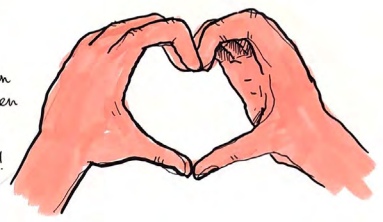
KLÉNG!!

SAMENWERKEN: ER OOK TEGEN KUNNEN ALS JIJ NIET JE ZIN KRIJGT!

DE GROEPEN MOETEN OOK GOED SAMENWERKEN BINNEN DE SCHOOL.

meesters en juffen kunnen ook een beetje rouleren!

VERTROUWEN.

EKKAAR STEUNEN. ELKAAR IETS EVEN NOG EEN KEER UITLEGGEN. EN DAN HELPT HET ALS JE ELKAAR GOED KENT.

ONLINE IS VOOR SOMMIGEN MAKELIJKER

...maar soms gaat dat ook mis. Dan gaan ze scheiden of pesten online.

we gaan praten over... SAMENWERKEN!

ook ATELIER!

ik zou ook wel eens op een ANDERE school willen kijken!

DEEN opdoen!

BEHULPZAAM ZIJN WORDT IN ONZE KLAS GEWAARDEERD.

DE AVONDVIERDAAGSE WILLEN WE MET ONZE EIGEN SCHOOL. MAAR EEN KEER EEN GEMENGDE SPELLETJESDAG MET ALLE SCHOLEN IS LEUK!

WAT MOET ER IN DE PLANNEN KOMEN?

- ✓ communicatie doelen stellen, met rolverdeling!
- ✓ goed naar elkaar luisteren
- ✓ dat de meester of juf de groepjes niet (slijt) bepaalt.

HARDERWIJK

tip → Social shuffle: via een app zit je ELKE dag naast iemand anders. (je neemt je la gewoon mee!)

ZET JE DENKHOOFD OP!

HOE MAKEN WE ONDERWIJS (TAAL, LESSEN, REKENEN) INTERESSANTER?

BUITEN-LESSEN!
'N WAANZINNIGE BOOMHUT!

LERAAR MET OOK 'N ANDER BEROEP BV. CIRCUS-ARTIEST
GASTDOCENT BV 'N OUDER

WIE WERKEN ER ALLEMAAL IN SCHOOL.

AUTO RIJDEN LEREN OP SCHOOL.

ROBOTTEN OF LERAREN
• ALGID HEBBEN HUMEUR
• VEEL KENNIS
• HEBBEN TOCH 'N BAAN NODIG

• MOTIVEREN
• ZIEN JE VANUIT VERSCHILLENDE PERSPECTIEVEN

ZELF KIEZEN

HOE ZIET DE SCHOOL VAN DE TOEKOMST ERUIT?

((SPELEN))

((AFWISSELING))

((HUMOR))

HOE ZIET DE SCHOOL VAN DE TOEKOMST ERUIT

ROBOTJUF MET GRAPJES...

ONGEMERKT LEREN - ALLES IN SPEL -

HOLOGRAM BORD

EERST 'N RONDELEIDING DOOR DE EERSTE ENERGIE-NEUTRALE SCHOOL VAN AMERSFOORT.

PARKEER GARAGE!

SCHOOLGEBOUW IN VERSCHILLENDE KLEUREN: IEDER LOKAAL ANDERS

• GETEKENDVERSLAG •